

Bruselis, 2019 07 24
COM(2019) 373 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl naujausių įtariamų pinigų plovimo atvejų, susijusių su ES kredito įstaigomis,
vertinimo**

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl naujausių įtariamų pinigų plovimo atvejų, susijusių su ES kredito įstaigomis, vertinimo

I. ĮVADAS

Ilgainiui Sąjungoje buvo sukurta griežta pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reguliavimo sistema, kuri atitinka Finansinių veiksmų darbo grupės priimtus tarptautinius standartus. Vis dėlto pastaruoju metu buvo incidentų, susijusių su Europos bankais, kuriais buvo atkreiptas dėmesys į tai, kaip įgyvendinamos Sąjungos taisyklės.

2018 m. rugsėjo 12 d. Komisija paskelbė Komunikatą¹, kuriame siūloma imtis neatidėliotinių veiksmų, skirtų kai kuriems lengviau nustatomiems reguliavimo ir instituciniams trūkumams šalinti, o vėliau – naujesnį Komunikatą dėl ekonominės ir pinigų sąjungos², kuriame Komisija pakartojo, kad po šių neatidėliotinių veiksmų reikės išsamiau apsvarstyti, kokių tolesnių priemonių gali prireikti siekiant užtikrinti kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu sistemos veiksmingumą ilgalaikėje perspektyvoje.

Sąjungos teisėkūros institucijos taip pat sutaria, kad reikia nustatyti dabartinės reguliavimo ir priežiūros sistemos trūkumus³. Europos Parlamento Finansinių nusikaltimų, mokesčių slėpimo ir mokesčių vengimo komitetas ir Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas ne kartą ragino įvertinti esamos sistemos tinkamumą. 2018 m. gruodžio 4 d. Taryba priėmė išvadas dėl Kovos su pinigų plovimu veiksmų plano⁴, ragindama Komisiją atlikti „naujausių įtariamų pinigų plovimo atvejų, susijusių su ES kredito įstaigomis, *post mortem* apžvalgą“.

Šioje ataskaitoje pateikiamas Komisijos atsakymas. Pagrindinis jos tikslas yra nurodyti trūkumus ir įgytą patirtį, taip pat pateikti įrodymų, kuriuos būtų galima panaudoti tolesniems politikos veiksams, jeigu bus manoma, kad jie yra būtini. Įrodymai gauti atliekant 2012–2018 m. dešimties bankų imties⁵ atvejų tyrimus, nors kai kurie nagrinėti

¹ Komisijos komunikatas dėl finansų įstaigoms skirtos Sąjungos prudeninės ir kovos su pinigų plovimu priežiūros sistemos stiprinimo, COM/2018/645 *final*, 2018 9 12.

² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai ir Europos Centriniam Bankui „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimas: per ketverius metus nuo penkių pirmininkų pranešimo padaryta pažanga“, COM(2019) 279 *final*, 2019 6 12.

³ Atitinkama sistema iš esmės nustatyta 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama (Kovos su pinigų plovimu direktyva), su pakeitimais, ir ją papildoma 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros (Kapitalo reikalavimų direktyva), su pakeitimais, nuostatos.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2018/12/04/money-laundering-council-adopts-conclusions-on-an-action-plan-for-enhanced-monitoring/>

⁵ Dešimties imtį sudarančių bankų holistinė analizė nebuvo atlikta, tačiau atliekant peržiūrą daugiausia dėmesio buvo skiriama konkreitiems viešai žinomiems įvykiams, siejamiems su atskirais bankais, ir susijusiems priežiūros veiksams. Šioje ataskaitoje nustatyti faktai nebūtinai apibūdina kiekvieną ištirtą atvejį ar yra tokie pat svarbūs visais atvejais, kai taikoma. Atvejų imtį sudarė: bankas „ABLV Bank“ dėl įvykių, dėl kurių bankas buvo uždarytas, bankas „Danske Bank“ dėl įvykių, dėl kurių buvo uždarytas jo filialas Estijoje, bankas „Deutsche Bank“ dėl vadinamųjų veidrodinių sandorių, už kuriuos buvo skirtos piniginės baudos, bankas „FBME Bank“ dėl įvykių, kurie paskatino jo uždarymą, bankas ING dėl įvykių, dėl kurių buvo sudarytas susitarimas su Nyderlandų prokuratūra, bankas „Nordea“ dėl įvykių, dėl kurių buvo skirtos piniginės baudos už pinigų plovimo prevencijos reikalavimų pažeidimus, bankas „Pilatus Bank“ dėl įvykių, dėl kurių bankas buvo uždarytas, bankas „Satabank“ dėl įvykių, dėl kurių buvo apribota

įvykiai įvyko anksčiau. Bankai buvo pasirinkti vadovaujantis Tarybos raginimu ir siekiant užtikrinti, kad būtų galima pakankamai išsamiai apžvelgti skirtingų rūšių kredito įstaigų trūkumus, susijusius su pinigų plovimu⁶, ir aprėpti įvairius skirtingus priežiūros veiksmus, taip pat atsižvelgti į atvejų poveikį. Pasirinkti atvejai jokiū būdu neturėtų būti laikomi kaltės ar atsakomybės primetimu atskiriems bankams ar valdžios institucijoms, taip pat įrodymu, kad nebuvo jokių problemų, susijusių su kitais bankais ar valdžios institucijomis. Pažymima, kad šia ataskaita nepažeidžiama Komisijos teisė pradėti pažeidimo procedūrą prieš valstybes nares dėl Sąjungos teisės pažeidimų.

Ataskaitiniu laikotarpiu gerokai pasikeitė reguliavimo ir institucinės sistemos. Taikyti teisiniai reikalavimai buvo nustatyti Trečiojoje arba ketvirtojoje kovos su pinigų plovimu direktyvoje⁷. Kiti su valdymu ir rizikos valdymo sistemomis susiję reikalavimai buvo nustatyti Trečiojoje ir ketvirtojoje kapitalo reikalavimų direktyvose⁸.

Komisija įrodymus rinko analizuodama dokumentus, diskutuodama su kredito įstaigomis ir valdžios institucijomis vienuolikoje valstybių narių. Taip pat buvo glaudžiai bendradarbiaujama su Europos Centrinio Banku, veikiančiu kaip priežiūros institucija, ir trimis Europos priežiūros institucijomis.

Nors ataskaitoje iš esmės siekiama pateikti nustatytus faktus, kurie yra bendri visiems ar keliems atliktiems atvejų tyrimams, neišvengiamai skiriant dėmesį atskiriems atvejams taip pat buvo nustatytos problemos, kurios gali būti būdingos konkrečiam bankui ar jurisdikcijai. Tokiais atvejais nustatyti faktai buvo aprašyti tik tada, kai dėl pažeidimų sunkumo ar specifinio pobūdžio galima įgyti konkrečios patirties, susijusios su Sąjungos teisine ar institucine sistema.

Nustatyti faktai suskirstyti į dvi kategorijas:

- išryškinti įvykiai kredito įstaigose;
- tiriama, kaip įvairios valdžios institucijos elgėsi atsižvelgdamos į šiuos įvykius.

Nors yra svarbu žinoti, kokia teisinė sistema veikė įvykių metu, taip pat naudinga nustatytus faktus vertinti atsižvelgiant į naujausius reguliavimo ir institucinius pokyčius, visų pirma priimtą Penktąją kovos su pinigų plovimu direktyvą, Penktąją kapitalo reikalavimų direktyvą⁹ ir Europos priežiūros institucijų peržiūrą¹⁰. Be to, ši ataskaita

jos veikla, bankas „Société Générale“ dėl įvykių, dėl kurių buvo skirtos piniginės baudos už pinigų plovimo prevencijos reikalavimų pažeidimus, ir bankas „Versobank“ dėl įvykių, dėl kurių bankas nutraukė veiklą.

⁶ Pagal dydį, veiklos modelį, tarpvalstybinį pobūdį, valdymo modelius ir pan.

⁷ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 0849, 2015 7 9, p. 1).

⁸ 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/48/EB dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo (OL L 177, 2006 6 30, p. 1–200) ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB ir 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338–436).

⁹ 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/878, kuria iš dalies keičiamas Direktyvos 2013/36/ES nuostatos dėl subjektų, kuriems reikalavimai netaikomi, finansų kontroliuojančiųjų bendrovių, mišrią veiklą vykdančių finansų kontroliuojančiųjų bendrovių, atlygio, priežiūros priemonių ir įgaliojimų bei kapitalo apsaugos priemonių (OL L 150, 2019 6 7).

¹⁰ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/843, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičiamos direktyvos 2009/138/EB ir 2013/36/ES, ir 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/878, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2013/36/ES nuostatos dėl subjektų, kuriems reikalavimai netaikomi, finansų kontroliuojančiųjų bendrovių, mišrią veiklą vykdančių finansų kontroliuojančiųjų bendrovių, atlygio, priežiūros priemonių ir įgaliojimų bei

turėtų būti nagrinėjama kartu su Komisijos viršnacionalinio rizikos vertinimo ataskaita¹¹, Komisijos ataskaita dėl finansinės žvalgybos padalinių¹² ir Komisijos ataskaita dėl valstybių narių banko sąskaitų nacionalinių centralizuotų automatizuotų mechanizmų sąveikos¹³, kurios visos skelbiamos kartu su šia ataskaita.

Kova su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu yra nuolatinė užduotis, vykdoma remiantis reguliavimo sistema, kurią reikia reguliariai atnaujinti, kad nebūtų atsiliekama nuo naujų pokyčių. Daug nuveikta tobulinant esamą sistemą, visų pirma nuo 2018 m. iš dalies keičiant teisės aktus. Vis dėlto tampa vis labiau akivaizdu, kad sistema taikoma labai skirtingai, o tai kelia struktūrinę Sąjungos pajėgumų problemą dėl nepakankamo gebėjimo užkirsti kelią finansų sistemos naudojimui neteisėtiems tikslams.

II. NUSTATYTI FAKTAI, SUSIJĘ SU KREDITO ĮSTAIGŲ KOVOS SU PINIGŲ PLOVIMU IR TERORISTŲ FINANSAVIMU GYNYBOS SISTEMOMIS

Nors peržiūrint atvejus buvo nustatyta kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu sistemų trūkumų visose į mūsų imtį įtrauktose kredito įstaigose, ne visi trūkumai yra tapatūs, o atlikus bendrą analizę buvo sudaryta trūkumų, kurie nebūtinai būdingi visoms analizuotoms įstaigoms, *orientacinė tipologija*¹⁴.

Atliekant analizę buvo išskirtos keturios didelės kategorijos, pagal kurias galima sugrupuoti trūkumus:

- 1) kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu sistemų ir kontrolės priemonių teisinių reikalavimų neveiksmingumas arba jų nesilaikymas;
- 2) valdymo trūkumai, susiję su kova su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu;
- 3) rizikos apetito ir rizikos valdymo neatitikimas;
- 4) netvarkinga grupių kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu politika.

1. Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reikalavimų pažeidimai

Pagal Sąjungos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu teisinę sistemą kredito įstaigos privalo: i) nustatyti ir įvertinti pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo riziką ir įdiegti politiką, kontrolės priemones ir procedūras, skirtas tokiai rizikai sumažinti ir veiksmingai valdyti; ii) atlikti tinkamą deramą klientų tikrinimą ir iii) tinkamai informuoti finansinės žvalgybos padalinį apie visus įtarimus dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo.

Daugeliu vertintų atvejų kredito įstaigų politikoje pirmenybė nebuvo teikiama kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu teisės aktų reikalavimų vykdymui. Kai kuriais atvejais, nors kontrolės sistemos buvo oficialiai įdiegtos, bendras pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimas nebuvo atliekamas nei atskirų subjektų, nei grupės lygmeniu. Be to, kai kuriais atvejais atitikties užtikrinimo funkcijos

kapitalo apsaugos priemonių (OL L 150, 2019 6 7, p. 253–295) ir Europos priežiūros institucijų peržiūra, kuri oficialiai bus patvirtinta XXX.

¹¹ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos, darančios įtaką vidaus rinkai ir susijusios su tarpvalstybine veikla, vertinimo, COM(2019) 370.

¹² Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo sistemos vertinimo, COM(2019) 371.

¹³ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl valstybių narių banko sąskaitų nacionalinių centralizuotų automatizuotų mechanizmų (centrinių registru arba centrinių elektroninių duomenų paieškos sistemų) sąveikos, COM(2019) 372.

¹⁴ Su kova su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu susijusių srautų išsamios priežastys ar apraiškos yra labai skirtingos, nes taip pat skiriasi jų intensyvumas.

departamentams trūko darbuotojų arba atitikties funkcija retai buvo įtraukiama į galutinių sprendimų priėmimą.

Dėl netinkamai atlikto deramo kliento tikrinimo kai kurios kredito įstaigos nepakankamai suprato faktines savo klientų operacijas ir galiausiai negalėjo padaryti reikšmingų išvadų, ar kliento veikla yra įtartina. Daugeliui kredito įstaigų buvo sunku nustatyti tikrųjų klientų savininkų tapatybę, nes tapatybės nustatymas yra apsunkintas ir dar nebuvo sukurtų tikrųjų savininkų registru. Keliais atvejais, nors įstaigos dirbo su daugeliu politikoje dalyvaujančių asmenų, nebuvo nustatyta, kad šie asmenys dalyvauja politikoje, ir jie nebuvo laikomi didelės rizikos klientais, pažeidžiant nacionalinės teisės aktus, kuriais Kovos su pinigų plovimu direktyva buvo perkelta į nacionalinę teisę. Kitais atvejais dėl nuotolinio registravimo modelių trūkumų buvo sunkiau stebėti sandorių elementus (pavyzdžiui, žinoti pavedimų ir mokėjimų kilmę arba nustatyti susijusius sandorius skirtingose jurisdikcijose¹⁵).

Galiosiai buvo galima nustatyti tam tikrų pranešimų teikimo finansinės žvalgybos padaliniais trūkumų. Pavyzdžiui, konkrečiu atveju didžiausias automatinės stebėsenos sistemų sukurtų perspėjimų skaičius buvo nustatytas toks, kuris buvo laikomas tinkamu atsižvelgiant į tokius perspėjimus tvarkančių darbuotojų skaičių, o kitais atvejais kredito įstaigos neturėjo įdiegusios tinkamų rizikos vertinimo priemonių, kad galėtų analizuoti sandorius. Daugeliu atvejų pateiktų pranešimų apie įtartinus sandorius buvo nedaug, o pranešimų apie įtariamus sandorius, dėl kurių buvo imtasi veiksmų, buvo dar mažiau.

Keliais nagrinėtais atvejais darbuotojai galėjo būti tiesiogiai įsitraukę į pinigų plovimą arba padėjo klientams daryti nusikaltimą¹⁶. Kitais atvejais dėl aplaidumo, susijusio su kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu kontrolės priemonėmis, buvo galimybė arba didelė tikimybė, kad klientai plovė pinigus.

Atvejo tyrimas. Kovos su pinigų plovimu politikos ir kontrolės priemonių įgyvendinimas

Vienu atveju atliekant nacionalinius nusikalstamų veikų tyrimus dėl kelių organizacijų, turinčių sąskaitų banke, kilo įtarimų, kad bankas arba jo darbuotojai prisidėjo prie pinigų plovimo per šias sąskaitas. Vėliau pradėjus tirti banko politiką ir procedūras paaiškėjo dideli trūkumai, susiję su banko taikomomis kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu kontrolės priemonėmis, skirtomis klientų deramam tikrinimui, sandorių stebėjimui ir pranešimui apie įtartinus sandorius, nepaisant akivaizdžiai griežtos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu politikos ir kontrolės priemonių, numatytų dokumentuose.

¹⁵ Viena vertinta kredito įstaiga dirbo su sudėtingos struktūros grupėmis, vykdančiomis sandorius užsienio jurisdikcijose, kurie vėliau buvo registruojami Sąjungoje per filialą užsienyje. Šis konkretus modelis kelia riziką, susijusią su trečiųjų šalių dalyvavimu mokėjimuose, ir dažnai yra susijęs su visišku deramo kliento tikrinimo patikėjimu subjektui, kuris registraciją atlieka nuotoliniu būdu.

¹⁶ Pažymima, kad šiuos atvejus turi ištirti nacionalinės institucijos. Europos Komisija neturi kompetencijos šiuo atžvilgiu.

2. Netinkamas valdymas

Remiantis Kapitalo reikalavimų direktyva¹⁷, kredito įstaigos turėtų nustatyti tokias valdymo priemones, kurios užtikrintų patikimą ir veiksmingą rizikos valdymą, įskaitant tinkamus vidaus kontrolės mechanizmus, kurie turėtų užkirsti kelią atitikties reikalavimų nevykdymui. Analizė atskleidė kredito įstaigų valdymo priemonių, skirtų kovai su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu (įskaitant „tris gynybos linijas“)¹⁸, jų vidaus pranešimų teikimo, grupės politiką ir vyresniosios vadovybės atsakomybės bei atskaitomybės trūkumus. Šie trūkumai galėjo suvaidinti svarbų vaidmenį palengvinant pinigų plovimą keliose kredito įstaigose arba sudarant prielaidas pinigų plovimui dėl neveiksmingos pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos.

Trys gynybos linijos

Daugeliu analizuotų atvejų buvo įrodymų, kad yra trūkumų, susijusių su viena ar keliomis gynybos linijomis, taip pat trūkumų, susijusių su asmenų, atsakingų už skirtingas gynybos linijas, tarpusavio sąveiką. Pačiais sunkiausiais atvejais pirmosios gynybos linijos (padalinių) praktiškai nebuvo, nes verslą pradėję darbuotojai nevykdė pagrindinių įpareigojimų pagal kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, sistemą, pavyzdžiui, atpažinti įtartinus klientus ir sandorius ar apie juos pranešti. Dažnai antroji gynybos linija (rizikos valdymas ir atitiktis) taip pat pasirodė esanti nepakankama, nes nebuvo teisingai vertinami ir mažinami „priešakinės linijos“ darbuotojų nustatyti trūkumai arba nebuvo pripažįstama, kad „priešakinės linijos“ darbuotojai pažeidė atitikties reikalavimus. Kai kuriais atvejais atrodė, kad trečiojoje linijoje (vidaus auditas) nebuvo tinkamai skiriama pirmenybė kovai su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, ji nebuvo nepriklausoma nuo „priešakinės linijos“ arba vyresnioji vadovybė jai neskyrė pakankamai dėmesio. Be to, išteklių paskirstymas ar trijų gynybos linijų reagavimas dažnai nebuvo proporcingas pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos lygiui, būdingam įstaigai, arba išliko statiškas (ir todėl vis dažniau netinkamas), nors kredito įstaiga ėmėsi rizikingesnės veiklos.

Vidaus pranešimų apie pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką teikimas

Daugeliu atvejų nebuvo tinkamai nustatytas ar atliekamas vidaus pranešimų apie pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo riziką, kuriuos verslo linijos ir kontrolės funkcijos teikia vietos ar vyresniajai vadovybei, teikimas. Informacija, kuri pasiekė vyresniąją vadovybę, taip pat dažnai nebuvo pakankamai išsami, kad būtų galima priimti pagrįstus sprendimus. Didelėse tarpvalstybinėse bankų grupėse pranešimų teikimo trūkumus taip pat lėmė tai, kad nebuvo audito ataskaitų vertimų, o vietos darbuotojams buvo sunku susisiekti su aukščiausia kredito įstaigos vadovybe kitoje valstybėje narėje.

Atvejo tyrimas. Tradicinių gynybos linijų ir vidaus pranešimų teikimo trūkumai

Vienu atveju valdyba pradėjo vidaus tyrimus pagal informatoriaus pranešimą apie tam tikrų grupės subjektų rizikingą veiklą ir įtartinus pinigų srautus. Vietos vadovybė nepranešė valdybai apie jokiais problemas, o valdyba neskaitė vietos vidaus audito ataskaitų (parengtų vietos kalba).

Vyresniosios vadovybės atsakomybė ir atskaitomybė

Keliais atvejais vyresnioji kredito įstaigų vadovybė nebuvo pakankamai informuota apie kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu reikalavimų nevykdymą ir pinigų

¹⁷ Kapitalo reikalavimų direktyvos 2013/36/ES 74 straipsnis.

¹⁸ Trys gynybos linijos apima: (pirmoji linija) padalinius, (antroji linija) atitikties ir rizikos valdymo funkciją bei (trečioji linija) vidaus audito funkciją.

plovimo riziką, todėl negalėjo tinkamai ir laiku nustatyti ir pašalinti pažeidimų. Kai kuriais atvejais dėl įmonės kultūros, kurią skatino vyresnioji vadovybė, daugiausia dėmesio buvo skiriama pelningumui, o ne atitikčiai. Kai vidaus tyrimai buvo atlikti vyresniosios vadovybės prašymu, kartais jie buvo labai ribotos apimties, nors dėl rizikos dydžio turėjo būti atliekamas gerokai didesnio masto tyrimas. Vyresniosios vadovybės funkcijų nevykdymas didelėse ir sudėtingose kredito įstaigose taip pat atsirado dėl riboto vyresniosios vadovybės dėmesio problemoms mažesniuose padaliniuose, nepaisant neproporcingai didelės žalos, kurią kredito įstaiga galėtų patirti dėl kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemų, kylančių tokiuose padaliniuose.

Atvejo tyrimas. Vyresniosios vadovybės funkcija

Vienu atveju banko valdybos sudėtis keletą kartų keitėsi, taip pat ir paprašius priežiūros institucijai. Priežiūros institucijos netenkino tai, kad kelių iš eilės sudėčių valdyba nesugebėjo nukreipti veiklos nuo išskirtinio dėmesio padidintos rizikos sritims ar klientams.

3. Veiklos modelis ir norima prisiimti rizika

Atvejų analizė rodo, kad kai kurios kredito įstaigos galėjo aktyviai taikyti veiklos modelius, kurie yra rizikingi iš kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu perspektyvos. Kalbant konkrečiau, atrodo, kad kai kurių įstaigų didelės rizikos veikla buvo tiesiogiai vykdoma tam tikrose (ypač trečiųjų šalių) jurisdikcijose arba jos ištakos buvo tokiose jurisdikcijose, o jų veiklos modelis buvo grindžiamas beveik vien nerezidentų indėliais, nenustačius proporcingos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu politikos ir kontrolės priemonių. Be to, kai kuriais atvejais didelė kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu rizika buvo susijusi su korespondentinės bankininkystės paslaugomis, o įstaigos neturėjo specialios ar pakankamai aiškios kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu politikos, kuri būtų taikoma tokiai veiklai. Ieškodamos veiklos galimybių, kelios kredito įstaigos buvo pasirengusios dirbti su rizikingais klientais, netaikydamos tinkamo jų valdymo, įskaitant politikoje dalyvaujančius asmenis ir komercinius subjektus, kurių tikrojo savininko nebuvo galima nustatyti. Kai kuriais atvejais kredito įstaigos, sudarydamos anoniminius sandorius arba netiesiogiai bendraudamos su klientais, neatliko tinkamo deramo tikrinimo. Kitais atvejais atrodo, kad kai kurios kredito įstaigos skatino agresyvų klientų pritraukimo ir sandorių tvarkymo veiklos modelį, grindžiamą sąmoningai ribojamu deramu klientų tikrinimu.

Atvejo tyrimas. Didesnė norima prisiimti rizika

Vienu atveju kredito įstaiga pritraukė daugelį savo klientų taikydama rekomendacijų sistemą, pagal kurią įstaigą rekomenduojantiems asmenims buvo mokama už naujų klientų pritraukimą ir tiems patiems asmenims buvo pavedama patikrinti būsimo kliento sąžiningumą. Klientai taip pat mokėjo rekomenduojantiems asmenims. Nėra jokių įrodymų, kad šio proceso metu klientai buvo atmetami, nors kredito įstaiga uždarė kai kurias klientų sąskaitas ir nutraukė ryšius su daugeliu ją rekomendavusių asmenų, kai priežiūros įstaiga jai paskyrė piniginę baudą už nepakankamą pinigų plovimo kontrolę.

4. Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu grupės politika

Kai kurie atvejai buvo susiję su bankų veikla, vykdoma skirtingose grupės dalyse, per filialus, įsteigtus skirtingose valstybėse narėse ar trečiosiose šalyse, arba per patronuojamąsias įmones, esančias kitose valstybėse narėse nei ta, kur yra įsikūrusi pagrindinė būstinė. Daugumos tų grupių kovos su pinigų plovimu ir terorizmo

finansavimu, valdymo ir rizikos valdymo struktūra buvo sukurta siekiant visų pirma užtikrinti, kad būtų laikomasi vietos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemos reikalavimų. Dažniausiai tai buvo tinkamai papildoma vykdant visos grupės kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu politiką, vietos reguliavimo poreikius integruojančią platesnę grupės rizikos valdymo ir atitikties politiką bei procesus. Tai, kad trūksta visos grupės kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu politikos, rodo, kad problemos iš esmės galėjo būti paliktos spręsti vietos vadovybei. Kai kuriais atvejais vietos vadovybė buvo įsikūrusi trečiųjų šalių jurisdikcijose ir jai buvo taikomi įpareigojimai, kurie ne visada buvo tokie griežti, kaip Sąjungoje taikomi įpareigojimai.

Atrodo, kad kai kuriais atvejais patronuojančiajai įmonei buvo sunku sudaryti tikslią ir išsamią esamos grupės rizikos apžvalgą. Atrodo, kad keletą kartų tai galėjo sutrukdyti atsižvelgti į vietos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemas imantis visos grupės veiksmų. Kai kuriais atvejais įsigytų kredito įstaigų (dažnai sudarius tarpvalstybinį sandorį) politika ir kontrolės procesai nebuvo laiku suderinti su visos grupės rizikos valdymo sistema, nes IT ir pranešimų teikimo sistemos liko atskiros ir nebuvo integruotos arba nebuvo sujungtos su grupės sistema. Be to, atrodo, kad tam tikrais atvejais filialų problemos buvo atmetos grupės lygmeniu dėl proporcingumo sumetimų, susijusių su vietos periferinių grupės subjektų dydžiu, tarsi nekreipiant dėmesio į poveikį reputacijai, kuri net ir periferiniai subjektai ir veikla gali turėti visai grupei.

III. NUSTATYTI FAKTAI, SUSIJĘ SU KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ VEIKSMAIS

Peržiūra buvo sutelkta į priežiūros institucijų veiksmus. Finansinės žvalgybos padalinių veikimas ir jų bendradarbiavimas su kitomis kompetentingomis institucijomis nagrinėjamas ataskaitoje dėl finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo sistemos vertinimo. Be to, šioje ataskaitoje nenagrinėjami valstybių narių kompetentingų institucijų vykdomi nusikalstamų veikų tyrimai, iš kurių kai kurie dar nėra baigti.

Priežiūros institucijų veiksmai dėl atskirų įstaigų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu trūkumų labai skyrėsi pagal laiką, intensyvumą ir priemones, kurių buvo imtasi. Ne visais atvejais gali būti įmanoma pateikti apibendrintų nustatytų faktų, tačiau remiantis analize galima pateikti keletą pastabų, kurios padėtų geriau suprasti priežiūros institucijų veiksmus ir praktiką. Atsižvelgiant į tai, kad institucinę sistemą reglamentuoja papildomos normos, įtvirtintos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bei prudenčišose sistemose, nustatyti faktai pateikiami atskirai vertinant veiksmus, kurių ėmėsi kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bei prudenčiškos priežiūros institucijos.

1. Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu priežiūra

Pagal Trečiąją kovos su pinigų plovimu direktyvą valstybės narės buvo įpareigosotos reikalauti, kad kompetentingos institucijos vykdytų veiksmingą stebėseną ir imtųsi būtinų priemonių siekdamas užtikrinti, kad visos įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma direktyva, laikytųsi direktyvos reikalavimų. Kredito ir finansų įstaigų atveju kompetentingos institucijos turėjo turėti sustiprintus priežiūros įgaliojimus, visų pirma galimybę atlikti patikrinimus vietoje ir skirti administracines sankcijas bei priemones už direktyvoje nustatytų įpareigojimų pažeidimus.

a) Įgaliojimai, organizacinė struktūra ir ištekliai

Daugeliu atvejų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūrą vykdė ta pati institucija, kuri buvo atsakinga ir už prudencinę priežiūrą. Vienu atveju priežiūrą vykdė finansinės žvalgybos padalinys. Atrodo, kad atitinkamos priežiūros institucijos turėjo pakankamų ir tinkamų priežiūros įgaliojimų, išskyrus kelias išimtis, nors jų įgaliojimai skirti sankcijas ir priežiūros priemones už Kovos su pinigų plovimu direktyvos pažeidimus skyrėsi. Atrodo, kad taikomų sankcijų lygis¹⁹ gerokai skyrėsi, visų pirma dėl to, kad Trečiojoje kovos su pinigų plovimu direktyvoje sankcijos nebuvo suderintos.

Atrodo, kad kai kuriais atvejais kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijoms labai trūko darbuotojų, o kitais atvejais atrodo, kad darbuotojams trūko pakankamai patirties ar žinių, kaip atlikti savo priežiūros užduotis. Atrodo, kad tai turėjo tiesioginį poveikį priežiūros institucijų gebėjimui veiksmingai vykdyti priežiūros pareigas. Daugeliu vertintų atvejų atrodo, kad nacionalinių priežiūros institucijų veiksmų intensyvumą lėmė tai, kad tiek vyriausybės, tiek valdžios institucijų lygmeniu kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemoms nebuvo skiriama pakankamai dėmesio. Buvo daug atvejų, kai incidentai įvyko finansų krizės sąlygomis, visuomenės ir politikų dėmesiui nukrypus į kitus finansų sistemos trūkumus.

b) Vietos subjektų priežiūra

Buvo daug atvejų, kai kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucija dažnai pasikliaudavo tik nuotolinės priežiūros priemonėmis ir atlikdavo tik keletą ribotų ar pavėluotų patikrinimų vietoje net kai atrodė, kad rizika yra didelė. Net tais atvejais, kai buvo atliekami patikrinimai vietoje, atrodo, kad priežiūros institucijos dažnai rėmėsi tik kredito įstaigų pateiktais dokumentais, neatlikdamos atrankinių patikrinimų, kad įsitikintų, ar kredito įstaigų pateikta informacija yra teisinga. Priežiūros institucijų teigimu, tai dažnai buvo daroma atsižvelgiant pasitikėjimo atmosferą, egzistavusią tarp priežiūros institucijos ir prižiūrimo subjekto. Daugeliu atvejų pirminis atitikties reikalavimų nevykdymas kartojosi daugelį metų, kol jį pastebėjo priežiūros institucija arba bankas dėl jo pateikė pranešimą. Buvo keli atvejai, kai neatrodė, kad kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos pakankamai operatyviai pripažino padėties rimtumą ir tai joms sutrukdė bendradarbiauti su prižiūrimomis įstaigomis. Nepaisant nustatytų pažeidimų, priežiūros institucijos dažnai netaikė jokių sankcijų ar priežiūros priemonių, dažniausia pateikdamos tik neoficialius raštus ir rekomendacijas.

Atvejo tyrimas. Vykdomo kultūra

Vienos valstybės narės atitinkama nacionalinė kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucija paaiškino, kad priežiūros kultūra yra „neribojančio“ pobūdžio ir grindžiama pasitikėjimu. Priežiūros institucija daugiausia, bet ne tik, atlikdavo peržiūrą už objekto ribų, raštu keitėsi informacija su prižiūrimais subjektais ir niekada nebuvo skyrusi sankcijų ar kitų priežiūros priemonių.

c) Tarpvalstybinių subjektų priežiūra

Daugeliu atvejų atitinkamos institucijų priežiūros pareigos ir uždaviniai nebuvo nei pakankamai gerai suprasti, nei iš anksto suderinti, siekiant užtikrinti visapusišką kovos su

¹⁹ Kai kurios institucijos už pažeidimą galėjo skirti ne daugiau kaip 46 500 EUR, o kitos galėjo skirti kelių milijonų eurų dydžio administracines sankcijas.

pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemų aprėptį grupės ir atskirų padalinių lygmeniu. Tiesą sakant, nė viena kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucija neprisiėmė atsakomybės už grupės priežiūrą ir buvo pasikliaujama tik vietos įmonės kiekviename valstybėje narėje priežiūra. Kai kurios priežiūros institucijos pažymėjo, kad Trečiojoje kovos su pinigų plovimu direktyvoje šiuo klausimu nebuvo konkretaus įpareigojimo. Vis dėlto buvo akivaizdu, kad tokia atsakomybė buvo tiek direktyvoje, tiek Finansinių veiksmų darbo grupės standartuose. Tai buvo išaiškinta Ketvirtojoje kovos su pinigų plovimu direktyvoje.

Atlikus analizę nustatyta, kad keliais atvejais kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucija, atsakinga už grupės priežiūrą, negalėjo suprasti filialo kilusių problemų sunkumo, nes tiesiogiai negalėjo arba galėjo ribotai bendrauti su institucija, kuriai buvo pavesta filialo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūra arba atvirkščiai. Be to, grupės priežiūros institucija negavo atitinkamos informacijos ir analizės apie užsienio filialų veiklą iš atitinkamų finansinės žvalgybos padalinių. Tai galėjo lemti nepakankamą kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu poveikį filialui ar grupei.

d) Priežiūros priemonės ir jų veiksmingumas

Nors buvo nustatyti skirtingi kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų įgaliojimai skirti sankcijas ir priežiūros priemones, keliais vertintais atvejais, neatsižvelgiant į jų įgaliojimų apimtį, priežiūros institucijos dažnai nenoriai taikė sankcijas arba ėmėsi priežiūros priemonių. Nors kai kuriais atvejais priežiūros institucija ėmėsi veiksmingų priemonių ir skyrė griežtas sankcijas už sunkius pažeidimus, daugeliu atvejų paskirtos sankcijos ar priemonės neatitiko pažeidimų sunkumo, kartais dėl turimų ribotų įgaliojimų. Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos nesiryžo taikyti naujų sankcijų ar imtis priemonių tais atvejais, kai, atlikus naują patikrinimą vietoje, paaiškėjo, kad ankstesnių priemonių nebuvo laikomasi ar jos buvo nepakankamai įvykdytos. Iš tikrųjų buvo laikomasi labai skirtingo požiūrio į sankcijų taikymą nustatytoms problemoms spręsti ir jų veiksmingumą. Iš kelių institucijų buvo atimti veiksmingi sankcijų skyrimo įgaliojimai, o kitos priežiūros institucijos, atrodo, nenorėjo naudotis turimais įgaliojimais, dažnai remdamosi turimų įrodymų neaiškumu. Kai kuriais atvejais institucijos taikė keletą priežiūros priemonių, kurios neturėjo esminio teigiamo poveikio. Atrodo, kad taikytos sistemos ir (arba) jų įgyvendinimas nesuteikė reikiamo tikrumo, kad priežiūros institucijos galėtų skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas ir priemones.

Kai kuriais atvejais, kai kredito įstaigos nevykdė priežiūros institucijų reikalavimų taikyti griežtesnes kovas su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu kontrolės priemones, kad jos atitiktų realų rizikos dydį, priežiūros institucijos aiškiai reikalavo nutraukti arba apriboti tam tikrus verslo ryšius su tam tikrų kategorijų klientais arba konkrečiose jurisdikcijose. Pasirodė, kad ši priemonė yra veiksminga. Dar vienu atveju priežiūros institucijos taikė kontroliuojamą indėlių atidavimą, paskirdamos kompetentingą asmenį. Ši priemonė taip pat buvo veiksminga. Atrodo, kad leidimo panaikinimas kaip sankcija už kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu taisyklių pažeidimą yra taikomas tik kaip krašutinė priemonė (toliau aprašyta 2d dalyje).

Kai kuriais atvejais prokurorai taip pat taikė priemones dėl kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu taisyklių pažeidimų, nes kai kuriose valstybėse narėse jie yra atsakingi už šią sritį. Be to, prokurorai taip pat nagrinėjo nusikalstamas veikas, susijusias su pinigų plovimu. Dviejose valstybėse narėse prokuratūros yra pareiškusios kaltinimus kredito įstaigų darbuotojams, kurie įtariami dalyvavę vykdant nusikalstamas veikas, susijusias su pinigų plovimu.

Atvejo tyrimas. Veiksmingų, proporcingų ir atgrasančių sankcijų trūkumas

Nors pagal atitinkamu metu galiojusios Kovos su pinigų plovimu direktyvos reikalavimus valstybės narės turėjo užtikrinti, kad kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucijos turėtų įgaliojimus skirti „veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias“ sankcijas už direktyvos pažeidimus, vienoje valstybėje narėje didžiausia pinigine sankcija, kurią galėjo skirti atitinkama institucija, tuo metu buvo tik 46 500 EUR už pažeidimą.

2. Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu aspektas vykdamas prudencinę priežiūrą

Prudencinei priežiūrai kartu su kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūra tenka svarbus vaidmuo kovojant su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu. Tai funkcija, kuri yra prudencinės priežiūros sistemos dalis, nors kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu aspektas ne visada aiškiai pabrėžiamas. Prudencinės priežiūros institucijos yra atsakingos už leidimų išdavimą ir licencijų panaikinimą, kredito įstaigų akcininkų ir valdymo organo narių bei pagrindines užduotis atliekančių asmenų tinkamumo vertinimą, taip pat priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą, skirtą patikrinti, ar kredito įstaigos turi pakankamai kapitalo, likvidumo ir patikimas valdymo sistemas.

a) Įgaliojimai, organizacinė struktūra ir ištekliai

Analizuojamu laikotarpiu daugelis prudencinės priežiūros institucijų daugiausia dėmesio skyrė krizių valdymui ir taisomosioms priemonėms, taikomoms po 2008–2009 m. finansų krizės ir vėlesnės valstybės skolų krizės. Kadangi pirmenybė dažnai buvo teikiama kitiems priežiūros aspektams, kovai su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu ne visada buvo skiriamas reikiamas dėmesys. Nors visos apklaustos prudencinės priežiūros institucijos mano, kad kovoti su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu yra svarbu, atrodo, kad pirmenybė ir ištekliai buvo daugiausia skiriami kitoms prudencinėms problemoms spręsti.

Nors prudencinė sistema užtikrinama, kad prudencinėms institucijoms būtų suteikti plataus masto įgaliojimai, kelios priežiūros institucijos išreiškė nerimą dėl naudojimosi tokiais įgaliojimais šalinant kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu trūkumus, nes prudencinėje sistemoje tokios problemos aiškiai įvardijamos tik išimtiniais atvejais.

Sukūrus Bendrą priežiūros mechanizmą²⁰, svarbių kredito įstaigų ir, esant tam tikroms funkcijoms (kvalifikuotojo akcijų paketo įsigijimo patvirtinimas, panaikinimas ir vertinimas), visų bankų sąjungos kredito įstaigų prudencinės priežiūros pareigos buvo perduotos Europos Centriniam Bankui. Europos Centrinis Bankas, kaip ir visos prudencinės priežiūros institucijos, turi atsizvelgti į kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemas vykdydamas prudencinę priežiūrą. Europos Centrinis Bankas, vykdydamas savo priežiūros funkcijas, nėra laikomas kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucija²¹. Dėl prudencinės priežiūros įgaliojimų perdavimo Europos Centriniam Bankui buvo sukurtas papildomas institucinis bendradarbiavimo ir koordinavimo lygmuo, o sąveika su Europos Centrinio Banku papildė nacionalinių kovos

²⁰ 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL L 287, 2013 10 29, p. 63–89) (Reglamentas, kuriuo sukuriamas Bendras priežiūros mechanizmas).

²¹ Reglamentas, kuriuo sukuriamas Bendras priežiūros mechanizmas, 28 konstatuojamoji dalis.

su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų ir prudencinės priežiūros institucijų sąveiką.

b) Vietos subjektų priežiūra

Prudencinė priežiūra yra grindžiama buveinės šalies kontrolės principu, pagal kurį atsakomybė už priežiūrą priskiriama valstybės narės, kurioje yra kredito įstaigos registruota buveinė, kompetentingai institucijai (svarbių kredito įstaigų, įsteigtų bankų sąjungoje, atveju tai yra Europos Centrinis Bankas). Ši atsakomybė taip pat taikoma kredito įstaigos filialams, neatsižvelgiant į tai, ar jie įsteigti tose pačiose valstybėse narėse, ar ne. Priimančiosios valstybės narės, kurioje yra įsteigti filialai, prudencinės priežiūros institucija turi tik likutinę kompetenciją, kuria naudojasi bendram labui ir statistikos tikslais²².

Atsižvelgiant į priežiūros sprendimų konfidencialumą, nebuvo galima nustatyti, ar prudencinės priežiūros institucijos nuosekliai naudojosi verslo modelio analize, siekdamos įvertinti kelių kredito įstaigų gyvybingumą ir pažeidžiamumą, net kai tokios įstaigos vykdo veiklą, susijusią su dideliais kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu rizikos veiksniais. Taip pat nebuvo įmanoma įvertinti, ar kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu valdymo problemos buvo nuosekliai įtraukiamos prudencinės priežiūros institucijoms atliekant platesnę kredito įstaigų valdymo struktūros apžvalgą. Remiantis nepatvirtintais duomenimis ir atsižvelgiant į tai, kad viename taisyklių rinkinyje nėra konkrečių rekomendacijų, atrodo, kad kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemos nebuvo nuosekliai įtraukiamos į priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą. *Ex post* ir atidžiau ištyrusios veiklą, kai kurios institucijos pripažino, kad iš tikrųjų galėjo atsirasti tam tikrų įspėjamųjų ženklų. Atrodo, kad keliais atvejais prudencinės priežiūros institucijos laiku nepripažino padėties sunkumo ir dėl to negalėjo tinkamai keisti svarbia informacija ir koordinuoti veiksmų su kitomis institucijomis. Keliais atvejais priežiūros institucijos rėmėsi nepakankama informacija apie atitikties arba rizikos valdymo sistemų tinkamumą, kaip to reikalaujama taikant kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemą.

Iš kai kurių analizuotų atvejų matyti, kad tam tikroms kredito įstaigoms leidimus išdavė nacionalinės kompetentingos institucijos, tinkamai nepatikrinusios aspektų, susijusių su kova su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, tiek verslo plano, tiek akcininkų ir valdybos narių bei pagrindines užduotis atliekančių asmenų tinkamumo požiūriu.

c) Tarpvalstybinių subjektų priežiūra

Nors tarpvalstybinius filialus prižiūri buveinės valstybės narės prudencinės priežiūros institucija, tokių filialų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūra priskiriama priimančiosios valstybės narės institucijos kompetencijai. Bankų grupėms (t. y. patronuojančiai įmonei ir jos patronuojamosioms įmonėms) taikomi prudenciniai reikalavimai (įskaitant valdymą) ir jų prudencinė priežiūra yra vykdoma konsoliduotai. Konsoliduotos priežiūros institucija paprastai yra buveinės valstybės narės institucija, prižiūrinti kredito įstaigą, kurios turtas yra didžiausias, ir kai grupės politika paprastai yra centralizuota. Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros grupės aspektas nėra toks reikšmingas, nes buveinės valstybės narės institucijai pavedama labai ribota veikla.

²² Priimančiosios šalies institucijos yra labiau susijusios su buveinės šalies institucijų vykdoma priežiūra, kai jų teritorijoje esantys filialai yra pripažinti svarbiais.

Atlikus analizę paaikėjo, kad dažnai buveinės valstybės narės prudencinė institucija, atsakinga už filialo priežiūrą, nesuvokė su kova su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu susijusių problemų, kilusių filiale, rimtumo. Atrodo, kad taip yra dėl to, jog trūksta tiesioginio buveinės prudencinės priežiūros institucijos ir priimančiosios šalies institucijos, kuriai patikėta filialo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, priežiūros ryšio, arba dėl to, kad tokių problemų nesuprato net ir buveinės šalies kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu priežiūros institucija, su kuria nuolat bendravo buveinės šalies prudencinės priežiūros institucijos. Atrodo, kad tam tikrais atvejais dėl to buvo nepakankamai įvertinta, kokį poveikį filialo su kova su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemos gali turėti patronuojančiajai įmonei ir grupės reputacijai.

Kalbant apie konsoliduotos priežiūros instituciją, atsakingą už priežiūros kolegijų organizavimą ir vadovavimą joms, iš kai kurių nepatvirtintų duomenų matyti, kad priežiūros kolegijose buvo reguliariai aptariamose kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemos, kylančios patronuojamosiose įmonėse. Tačiau nėra įrodymų, kad norėdamos priimti bendrus sprendimus grupės lygmeniu bankų grupės turėjo sistemingai ir nuosekliai šalinti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu trūkumus grupėje.

Daugeliu atvejų skirtingi lygiai, kuriais prudencinės ir kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros užduotys buvo patikėtos (buveinės arba priimančiosios šalies institucijoms, nacionalinėms arba Sąjungos institucijoms), atrodo paaštrino bendradarbiavimo sunkumus, įskaitant problemas nustatant atitinkamas institucijas valstybėse narėse.

Atvejo tyrimas. Neveiksminga grupės priežiūra

Banko, turinčio užsienio filialus, buveinės valstybės narės priežiūros institucija ir priimančiosios valstybės narės priežiūros institucija buvo integruotos institucijos, kurios nebūtinai nubrėžė aiškią ribą tarp savo atsakomybės už prudencinę priežiūrą ir kovos su pinigų plovimu priežiūrą. Buveinės šalies priežiūros institucija, nors ir atsakinga už prudencinę užsienio filialų priežiūrą, neatsižvelgė į su pinigų plovimu susijusias problemas, apie kurias pranešė priimančiosios šalies priežiūros institucija. Galiausiai priimančiosios valstybės narės institucija pareikalavo, kad filialas sumažintų ir vėliau nutrauktų veiklą, susijusią su pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo rizika.

d) Priežiūros priemonės ir jų veiksmingumas

Atlikus apžvalgą nustatyta, kad, nesant išsamių taisyklių, kaip atsižvelgti į kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemas, prudencinės priežiūros institucijos iš esmės rėmėsi kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų taisomosiomis priemonėmis, kai buvo nustatyta tokių problemų. Tam tikrais atvejais prudencinės priežiūros institucijų dėmesys buvo nukreiptas į tai, kad būtų užtikrinti atitinkami atidėjiniai baudoms, tinkamas likvidumas arba padidinti operacinės rizikos kapitalo reikalavimai. Kai kurios prudencinės priežiūros institucijos, susirūpinusios dėl pinigų plovimo rizikos, pasinaudojo platesniu prudencinės priežiūros priemonių rinkiniu, įskaitant tyrimus vietoje ir tikslią išsamią analizę. Dėl to kartais būdavo taikomos kokybinės priemonės, šalinančios valdymo, vidaus kontrolės ir netvaraus veiklos modelio, taip pat kredito įstaigų rizikos valdymo sistemos trūkumus. Atsižvelgiant į

konfidencialumo apribojimus, ne visada buvo galima išsiaiškinti, ar prudencinės priežiūros institucijos nuosekliai ėmėsi tinkamų ir savalaikių prudencinių priemonių, siekdamas pašalinti valdymo trūkumus ar rizikos valdymo trūkumus, dėl kurių visu pirma atsirado kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimo problemų. Kai kurios priežiūros institucijos paprašė tam tikrų kredito įstaigų pakoreguoti savo veiklos modelį, kad būtų sumažinta rizika.

Leidimo panaikinimas dėl grubių kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu taisyklių pažeidimų taip pat yra numatytas kaip sankcija prudencinėje sistemoje. Tik prudencinės priežiūros institucijos gali panaikinti licenciją. Priemonę prudencinės priežiūros institucijos taikė keliais analizuojamais atvejais, daugiausia mažesnėms įstaigoms. Nagrinėtais atvejais nebuvo įmanoma išsiaiškinti, kaip tokie pažeidimai ir jų intensyvumas buvo įvertinti atsižvelgiant į panaikinimo sankcijos taikymą. Tarp analizuotų atvejų buvo keletas situacijų, kai licencijų panaikinimas pasirodė esąs tik formalumas, o ne sankcija už kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu pažeidimus, nes kredito įstaiga jau buvo paskelbta žlungančia arba galinčia žlugti, arba buvo paskirtas specialusis administratorius.

Nėra bendrų taisyklių, susijusių su filialų uždarymu, ir yra tam tikrų įrodymų, kad buveinės prudencinės priežiūros institucija ne visada iš esmės dalyvauja priimant sprendimus dėl filialų uždarymo, kuriuos priima priimančioji kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucija.

Atvejo tyrimas. Licencijos panaikinimas

Vienu atveju buvo apribota banko galimybė patekti į rinkas po trečiųjų šalių institucijų įspėjimo apie įtarimus dėl pinigų plovimo tame banke. Dėl to smarkiai pablogėjo banko likvidumas, jis nebegalėjo laiku sumokėti savo skolų ar įvykdyti kitų įsipareigojimų. Tai paskatino prudencinės priežiūros instituciją paskelbti, kad bankas žlunga ar gali žlugti. Banko licencija buvo panaikinta po kelių mėnesių, o bankas pradėtas likviduoti.

3. Bendradarbiavimas Europos Sąjungoje

Įvairių institucijų bendradarbiavimo nuostatos yra nustatytos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bei prudencinės priežiūros reguliavimo sistemose ir skiriasi savo tikslumu bei privalomo taikymo laipsniu. Bendradarbiavimui didelę įtaką daro atsakomybės paskirstymas tarp buveinės valstybės narės ir priimančiosios valstybės narės institucijų; priimančiosios valstybės narės institucijoms daugiau atsakomybės skiriama pagal Kovos su pinigų plovimu direktyvą, o buveinės valstybės narės institucijoms – Kapitalo reikalavimų direktyvą. Papildomas bendradarbiavimo aspektas yra Bendro priežiūros mechanizmo sukūrimas ir Europos Centrinio Banko prudencinė kompetencija.

Daugelis apklaustų institucijų (prudencinės priežiūros institucijos, kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos, teisėsaugos institucijos, finansinės žvalgybos padaliniai) išreiškė norą bendradarbiauti ir dalytis informacija su kitomis atitinkamomis institucijomis. Tais atvejais, kuriems taikoma *post mortem* analizė, atrodo, kad valdžios institucijos keletą kartų bendravo tarpusavyje tiek nacionaliniu, tiek tarpvalstybiniu mastu. Pavyzdžiui, dauguma integruotų priežiūros institucijų atkreipė dėmesį į tai, kad jų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, taip pat prudencinės priežiūros departamentai reguliariai koordinuodavo arba kartais dirbdavo jungtinėse grupėse. Atrodo, kad tarpvalstybiniu mastu institucijos aptarė kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemas priežiūros kolegijose arba dvišaliu pagrindu, ypač tada, kai problemos tapo aktualesnės. Tačiau ne visos atitinkamos institucijos bendravo, o bendravimas, ryšių intensyvumas ir dažnis gerokai

skyrėsi. Kai kuriais iš analizuotų atvejų bendravimas pasirodė akivaizdžiai neveiksmingas ir kliudė tinkamai suprasti situacijos rimtumą arba jos metu nebuvo imtasi bendrų priežiūros veiksmų.

Kalbant apie nacionalinį bendradarbiavimą, institucijos pabrėžė keletą klausimų, kurie galėjo turėti įtakos bendradarbiavimo ir dalijimosi informacija intensyvumui, kokybei ir dažniui, teigdamos, kad bendradarbiavimas ne visada leido užtikrinti veiksmingą priežiūrą. Pavyzdžiui, kelios institucijos paminėjo, kad konfidencialumo reikalavimai užkirto kelią veiksmingam finansinės žvalgybos padalinių, teisėsaugos institucijų bendradarbiavimui ir keitimuisi informacija, taip pat prudencei priežiūrai arba kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūrai. Kitos institucijos pabrėžė, kad trūksta patirties nustatant, kokia informacija, kuria reikia dalytis su finansinės žvalgybos padaliniu ir prudencinės priežiūros arba kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucija arba šioms dviem priežiūros institucijoms, yra svarbi ir pažymėjo, kad, didėjant patyrimui, dalijimasis informacija pastaruoju metu suaktyvėjo. Kai kurios integruotos priežiūros institucijos nurodė, kad niekada neprašė finansinės žvalgybos padalinio duomenų, susijusių su prudenciniais vertinimais, pavyzdžiui, atliekant kompetencijos ir tinkamumo vertinimą, tačiau pasikliaudavo prudencinės priežiūros departamentų informacija. Be to, daugelis tirtų atvejų parodė, kad finansinės žvalgybos padaliniai nesidalijo informacija su kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bei prudencinės priežiūros institucijomis. Finansinės žvalgybos padaliniai kartais gali neturėti galimybės dalytis informacija su priežiūros institucijomis pagal nacionalinės teisės aktų nuostatas (pavyzdžiui, kai finansinės žvalgybos skyriaus atlikta analizė laikoma kriminalinės žvalgybos informacija, kuria galima dalytis tik su teisėsaugos institucijomis). Kita vertus, finansinės žvalgybos padaliniai labai retai gaudavo grįžtamąją informaciją iš priežiūros institucijų apie pateiktos informacijos naudojimą ir remiantis šia informacija atliktų patikrinimų rezultatus. Šie klausimai išsamiau išnagrinėti ataskaitoje dėl finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo sistemos vertinimo.

Be to, kiti galimi klausimai, turintys įtakos bendradarbiavimo intensyvumui, kokybei ir dažnumui, apima keletą apibrėžčių ir taisyklių atitinkamose direktyvose, dėl kurių skirtingos institucijos galėjo skirtingai suprasti įpareigojimus ir turėti skirtingų lūkesčių.

Atlikus apžvalgą nustatyta veiksmingų priemonių tais atvejais, kai priežiūros institucijos intensyviai bendravo su teisėsaugos institucijomis nustatant su kova su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu susijusius faktus. Tačiau paaiškėjo, kad teisėsaugos institucijų dalyvavimo priežastys yra labai įvairios, atsižvelgiant į tai, kad Sąjungos teisėje nėra bendro vardiklio. Tuo taip pat galima paaiškinti, kodėl teisėsaugos institucijų bendravimas su kitų valstybių narių priežiūros institucijomis išlieka silpnas. Atrodo, kad teisėsaugos institucijų vaidmuo ir įgaliojimai skiriasi, o tuo taip pat iš dalies galima paaiškinti, kodėl teisėsaugos institucijų bendradarbiavimas ir koordinavimas kovojant su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu išlieka menkas.

Kalbant apie tarpvalstybinį bendradarbiavimą Sąjungoje, atlikus analizę nepavyko nustatyti įvairių institucijų bendravimo intensyvumo, kokybės ir dažnumo. Atvejai parodė, kad institucijų (kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų bei prudencinės priežiūros institucijų) bendravimas su kitų valstybių narių institucijomis buvo nevienodas ir dažnai ryšiai buvo užmezgami *ad hoc* pagrindu. Tai iš esmės galima paaiškinti taikomų teisinių sistemų priežiūros kompetencijos paskirstymo ir požiūrio į grupės priežiūrą skirtumais. Bendradarbiavimas dažnai vyko tik keičiantis informacija, ir ne visais atvejais leido suprasti galimas tarpvalstybines pasekmes ar imtis suderintų priežiūros veiksmų. Be to, atrodo, kad daugeliui atitinkamų institucijų trūko bendro strateginio tikslo užkirsti kelią pinigų plovimui.

4. Sąjungos ir trečiųjų šalių institucijų bendradarbiavimas

Valstybių narių kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų bei jų kolegų trečiojoje šalyje bendradarbiavimas ir keitimasis informacija nėra reguliuojamas pagal Kovos su pinigų plovimu direktyvą. Vietoje to priežiūros institucijų bendradarbiavimas, kuris beveik visada yra dvišalis, vyksta pagal Finansinių veiksmų darbo grupės standartus (visų pirma 40 rekomendaciją²³ ir jos aiškinamąją pastabą). Sąjungos prudencinės priežiūros institucijos prudencinėse kolegijose gali aptarti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemas su kolegomis iš trečiųjų šalių, tačiau diskusijose nedalyvauja kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos. Tikimasi, kad abi priežiūros institucijos laikysis principų, išdėstytų Bazelio komiteto gairėse dėl patikimo rizikos, susijusios su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, valdymo.

Maždaug pusė atvejų, susijusių su *post mortem* analize, buvo susiję su priežiūros institucijų sąveika su trečiųjų šalių institucijomis. Suinteresuotosios šalys paminėjo šiuos klausimus, susijusius su bendradarbiavimo su kai kuriomis trečiųjų šalių institucijomis problemomis: abiejų pusių nenoras keisti konfidencialia informacija su tam tikromis institucijomis, abipusio pasitikėjimo stoka ir susirūpinimas, kad keitimasis informacija retais atvejais, kai jis susijęs su asmens duomenų perdavimu, neatitiktų Bendrojo duomenų apsaugos reglamento²⁴ reikalavimų.

Kai kuriais nagrinėtais atvejais institucijos pranešė, kad jos reguliariai ir iš esmės patenkinamai bendradarbiauja ir keičiasi informacija su trečiųjų šalių kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bei prudencinės priežiūros institucijomis, nors keliais atvejais buvo nurodyta, kad dalijimasis informacija yra asimetriškas. Kitais atvejais valdžios institucijos pabrėžė bendradarbiavimo su trečiųjų šalių institucijomis trūkumus, visų pirma kalbant apie keitimosi informacija ar veiksmų koordinavimo laiką ir mastą. Buvo keletas atvejų, kai trečiųjų šalių valdžios institucijos paskelbė teisėtas priemones, taikomas Sąjungoje įsteigta kredito įstaigai, o Sąjungos prudencinės ir (arba) kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijoms trūko įžvalgos apie priemonių neišvengiamumą ir pobūdį. Tokios priemonės turėjo didelę įtaką atitinkamiems bankams, tačiau jų buvo imtasi neįspėjus pakankamai anksti, kad atitinkamos Sąjungos institucijos galėtų imtis prevencinių veiksmų prieš susijusias įstaigas ir taikyti kitas priemones finansiniam stabilumui apsaugoti prieš paskelbiant tas priemones. Tie atvejai buvo susiję su aplinkybėmis, kai priemonių ėmėsi būtent trečiųjų šalių teisėsaugos institucijos, o ne tų šalių priežiūros institucijos.

Be to, keliais atvejais, kai po priežiūros institucijų nustatytų faktų teisėsaugos institucijos pradėjo tyrimus, šios institucijos susidūrė su bendradarbiavimo su kai kuriomis trečiosiomis šalimis problemomis. Kalbant konkrečiau, trečiųjų šalių institucijos neatsakė į valstybių narių teisėsaugos institucijų savitarpio teisinės pagalbos prašymus. Tai neleido pastarosioms gauti įrodymų, patvirtinančių nusikalstamą pinigų kilmę, ir galiausiai nebuvo galima patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

Tik keliais atvejais Sąjungos institucijos, atsakingos už įvairių grupės subjektų priežiūrą, koordinavo jų ryšius su trečiųjų šalių valdžios institucijomis. Tačiau daugeliu analizuotų atvejų tokių įrodymų nepavyko rasti. Atlikus analizę taip pat negalima buvo patvirtinti, kad Sąjungos institucijos visais atvejais perdavė savo kolegomis Europos visą reikiamą informaciją, gautą iš trečiųjų šalių institucijų.

²³[http://www.fatf-](http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf)

[gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf](http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf)

²⁴ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

Atvejo tyrimas. Sąveika su trečiųjų šalių institucijomis

Dviem atvejais nacionalinės institucijos negalėjo įsikišti ar išsiaiškinti pažeidimų, kurie nulėmė trečiųjų šalių institucijų veiksmus, nes pastarosios pranešė apie siūlomas priemones valstybių narių institucijoms prieš pat jas paskelbiant. Paskelbus siūlomas priemones, dvi Europos kredito įstaigos turėjo nutraukti veiklą.

IV. NAUJAUSIA PAŽANGA SĄJUNGOJE

Pastaraisiais metais kredito įstaigos ir institucijos, atsakingos už kovą su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu, ėmėsi priemonių, kad pagerintų apsaugą nuo pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo. Tokia pažanga kartu su likusiomis problemomis yra užfiksuota konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose ir pridedamose šalių ataskaitose²⁵. Be to, Sąjungos lygmeniu įvyko keletas pokyčių.

1. Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reguliavimo sistemos pokyčiai

Priėmus Kovos su pinigų plovimu direktyvą, Sąjungos teisinė sistema buvo gerokai patobulinta įgyvenus Ketvirtąją kovos su pinigų plovimu direktyvą, kuri į valstybių narių nacionalinę teisę turėjo būti perkelta iki 2017 m. birželio mėn. Penktojoje kovos su pinigų plovimu direktyvoje, kuri turėtų būti perkelta į nacionalinę teisę iki 2020 m. sausio mėn., numatyta daugiau patobulinimų. Ši nauja sistema yra ankstesnių taisyklių patobulinimas, visų pirma todėl, kad: i) paaiškinamas poreikis kredito įstaigoms atlikti rizikos vertinimą ir turėti tinkamą politiką ir procedūras, kad būtų užkirstas kelias pinigų plovimui ir teroristų finansavimui; ii) sukuriama tikrųjų savininkų, kredito įstaigų sąskaitų ir politikoje dalyvaujančių asmenų sąrašų registrai, kurie labai padidins institucijų galimybes veiksmingai atlikti deramą klientų tikrinimą; iii) paaiškinamas patronuojančiosios įstaigos vaidmuo įgyvendinant visos grupės kovos pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu politiką; iv) paaiškinamas patronuojančiosios įstaigos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos vaidmuo prižiūrint grupę tokiais tikslais; v) iš esmės padidinami priežiūros institucijų įgaliojimai skirti sankcijas ir administracines priemones už atitinkamų įpareigojimų pažeidimus, kartu reikalaujant, kad tokios sankcijos ir administracinės priemonės būtų viešos; vi) iš esmės pagerinamas keitimasis informacija tarp atitinkamų kompetentingų institucijų, visų pirma pašalinant priežiūros institucijų keitimosi informacija konfidencialumo kliūtis ir sudarant susitarimo memorandumą dėl priežiūros institucijų ir Europos Centrinio Banko keitimosi informacija, ir vii) sudaromos sąlygos valstybių narių priežiūros institucijoms sudaryti susitarimo memorandumus su kolegomis iš trečiųjų šalių, siekiant bendradarbiauti ir keistis konfidencialia informacija.

Direktyva 2018/1673 dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis papildo šią prevencinę sistemą suderindama pinigų plovimo nusikaltimo ir susijusių sankcijų apibrėžtį. Ši direktyva įsigaliojo 2018 m. gruodžio mėn., o valstybės narės turi per dvejus metus ją perkelti į nacionalinę teisę. Ši nauja sistema yra ankstesnių taisyklių patobulinimas, visų pirma todėl, kad i) numatoma už pinigų plovimą bausti ne ilgesne kaip ketverių metų laisvės atėmimo bausme; ii) sunkinančiomis aplinkybėmis laikomi atvejai, kai pažeidėjas yra įpareigotasis subjektas ir nusikaltimą padarė vykdydamas savo

²⁵ https://ec.europa.eu/info/publications/2019-european-semester-country-specific-recommendations-council-recommendations_en

profesinę veiklą; iii) užtikrinama, kad teisėsauga galėtų naudotis veiksmingomis tyrimo priemonėmis, pavyzdžiui tomis, kurios naudojamos kovojant su organizuotu nusikalstamumu ar kitais sunkiais nusikaltimais; iv) valstybėms narėms leidžiama kriminalizuoti ir pinigų plovimą, padarytą dėl neapdairumo ar didelio aplaidumo.

2. Prudencinės reguliavimo sistemos pokyčiai

Prudencinė sistema buvo iš esmės atnaujinta 2018 m., o pakeitimai turėtų būti pradėti taikyti iki 2020 m. pabaigos²⁶. Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu srityje pakeitimais įvestas aiškus prudencinės priežiūros institucijų bei kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų ir finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo įpareigojimas ir pašalintos kliūtys šioms institucijoms veiksmingai keisti konfidencialia informacija. Europos bankininkystės institucijai buvo suteikti įgaliojimai parengti gaires, išsamiai apibūdinančias įvairius bendradarbiavimo reikalavimo aspektus.

Be to, Penktojoje kapitalo reikalavimų direktyvoje paaiškinta prudencinės priežiūros institucijų galimybė naudoti turimas prudencines priemones kovojant su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu iš prudencinės priežiūros perspektyvos. Penktojoje kapitalo reikalavimų direktyvoje pateikiama daugiau informacijos apie vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemų vertinimą leidimų suteikimo proceso metu. Joje taip pat nustatyti aiškūs įgaliojimai nušalinti valdybos narius, jeigu kyla abejonių dėl jų tinkamumo, įskaitant kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu aspektu.

Be to, Penktojoje kapitalo reikalavimų direktyvoje aiškiai nurodytas kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu aspektas vykdant priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą, kai kompetentingos institucijos turi imtis būtinų priemonių naudodamos turimas priemones ir įgaliojimus, jeigu kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemos yra svarbios vertinant iš prudencinės perspektyvos. Kompetentingos institucijos taip pat įpareigojamos pranešti Europos bankininkystės institucijai ir už kovos su pinigų plovimu priežiūrą atsakingai institucijai, jeigu jos nustato valdymo modelio, vykdomos veiklos ar veiklos modelio trūkumų, dėl kurių atsiranda pagrįstas pagrindas įtarti pinigų plovimą ar terorizmo finansavimą.

3. Europos priežiūros institucijų vaidmens pokyčiai kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu srityje

Sąjungos lygmeniu dabartiniai trijų Europos priežiūros institucijų – Europos bankininkystės institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos – įgaliojimai apima kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sritį. Joms suteikta teisė kurti šios srities taisykles ir rekomendacijas, skatinti institucijų bendradarbiavimą ir dalijimąsi informacija, priežiūros konvergenciją ir užtikrinti, kad kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu teisės aktai būtų tinkamai taikomi. Tačiau pačios Europos priežiūros institucijos nėra priežiūros institucijos, turinčios savo privalomų įgaliojimų ir priemonių rinkinį, kuriuo užtikrinamas taisyklių ir rekomendacijų laikymasis ir vykdymas arba tinkamai dalyvaujama bendradarbiaujant su trečiųjų šalių institucijomis. Vietoje to jos turi

²⁶ 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/878, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2013/36/ES nuostatos dėl subjektų, kuriems reikalavimai netaikomi, finansų kontroliuojančiųjų bendrovių, mišrią veiklą vykdančių finansų kontroliuojančiųjų bendrovių, atlygio, priežiūros priemonių ir įgaliojimų bei kapitalo apsaugos priemonių (OL L 150, 2019 6 7).

bendradarbiauti su atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, naudodamosi joms pagal jų steigimo reglamentus suteiktais įgaliojimais²⁷.

Pastaraisiais metais kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu srityje Europos priežiūros institucijos daugiausia dėmesio skyrė tam, kad būtų įgyvendinta keletas norminio pobūdžio įgaliojimų, joms suteiktų pagal Ketvirtąją kovos su pinigų plovimu direktyvą. Vis dėlto pastaruoju metu daugiau dėmesio buvo skiriama konvergencijos darbui, įskaitant dėmesį tinkamam galiojančių taisyklių taikymui.

Pavyzdžiui, praėjusių metų liepos mėn. vieno banko atveju Europos bankininkystės tarnybos priežiūros taryba priėmė kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos rekomendacijas imtis priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Kovos su pinigų plovimu direktyvos reikalavimų. Komisija ėmėsi tolesnių veiksmų ir pateikė tai priežiūros institucijai skirtą nuomonę dėl veiksmų, būtinų siekiant laikytis Sąjungos teisės reikalavimų²⁸.

Šiais metais, gavusi Komisijos prašymą, Europos bankininkystės institucija taip pat ištyrė dviejų valstybių narių priežiūros institucijų veiklą, susijusią su banko vykdytu rizikingo nerezidentų klientų portfelio tvarkymu per savo užsienio filialą aplinkybėmis. Tuo atveju Europos bankininkystės institucija 2019 m. vasario mėn. pradėjo oficialų tyrimą dėl Sąjungos teisės pažeidimo pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 (Europos bankininkystės institucijos reglamentas) 17 straipsnį²⁹. Pradėjus tyrimą ir Europos bankininkystės institucijos darbuotojams atlikus išsamią analizę, Europos bankininkystės institucijos nepriklausoma Sąjungos teisės pažeidimo komisija pasiūlė rekomendacijos projektą stebėtojų tarybai dėl įvairių Sąjungos teisės pažeidimų, kuriuos padarė abi priežiūros institucijos veiksmingos priežiūros ir bendradarbiavimo atžvilgiu. 2019 m. balandžio 16 d. Europos bankininkystės institucijos stebėtojų taryba (sudaryta iš valstybių narių prudencinės priežiūros institucijų vadovų) atmetė rekomendaciją.

Galutinį Europos bankininkystės institucijos stebėtojų tarybos sprendimą, priimtą vykdant tyrimą dėl Sąjungos teisės pažeidimo, susijusio su atitinkamu banku, galėjo lemti šie dalykai:

- stebėtojų tarybos nariai, nors ir sutikdami, kad galėjo būti priežiūros trūkumų, manė, kad atitinkamose direktyvose numatyti priežiūros institucijų įpareigojimai nebuvo pakankamai aiškūs ir besąlygiški, todėl jų pagrindu negalima pripažinti Sąjungos teisės rekomendacijos pažeidimo. Be to, stebėtojų tarybos nariai atsižvelgė į tai, kad per institucijos tyrimo laikotarpį pasikeitė teisinė sistema;
- stebėtojų tarybos nariai taip pat manė, kad šis atvejis susijęs su praeitimi ir kad Europos bankininkystės institucijos reglamento 17 straipsnis dėl Sąjungos teisės

²⁷ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB, 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1094/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/79/EB; 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) ir iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB bei panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB (OL L 331, 2010 12 15).

²⁸ COM(2018) 7431 *final*, 2018 11 8.

²⁹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija) iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

pažeidimo tyrimo procedūrų nėra tinkama priemonė praeities problemoms ištaisyti³⁰.

Dėl pirmiau pateiktų nustatytų faktų kyla klausimų ateičiai, įskaitant tai, kaip užtikrinti, kad priežiūros institucijos būtų atsakingos už savo veiksmus, siekiant užtikrinti, kad finansų įstaigos laikytųsi Sąjungos teisės, ypač dirbant su minimalaus suderinimo direktyvomis. Tuo pat metu taip pat buvo pabrėžta, kad siekiant praktikoje sustiprinti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūrą visoje ES reikia naudoti visas Europos priežiūros institucijų priemones, įskaitant į ateitį orientuotas įgyvendinimo peržiūras. Pažymima, kad Europos bankininkystės institucijos sprendimas neturi įtakos Komisijos teisei pradėti pažeidimų nagrinėjimo procedūrą remiantis tais pačiais faktais.

Neseniai paskelbtoje Europos priežiūros institucijų peržiūroje daugiau dėmesio skirta kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu klausimams. Nuo 2020 m. sausio mėn. dabartiniai kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu įgaliojimai, suteikti kiekvienai iš trijų Europos priežiūros institucijų, bus sutelkti Europos bankininkystės institucijoje, kuri imsis vadovaujančio, koordinuojančio ir stebėsenos vaidmens skatinant finansų sistemos vientisumą, skaidrumą ir saugumą, kad būtų užkirstas kelias pinigų plovimui ir teroristų finansavimui bei būtų kovojama su jais. Naujos dalijimosi informacija ir jos skleidimo taisyklės turėtų gerokai pagerinti prudencinės bei kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų bendradarbiavimą ir sustiprinti Europos bankininkystės institucijos vaidmenį užtikrinant, kad atitinkamų taisyklių pažeidimai būtų nuolat tiriami ir kad nacionalinės kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos laikytųsi Sąjungos taisyklių. Be to, Europos bankininkystės institucija prisidės sudarydama sąlygas bendradarbiauti su trečiųjų šalių institucijomis tais atvejais, kai yra požymių, kad buvo pažeista Kovos su pinigų plovimu direktyva.

V. IŠVADA

Kova su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bei jų prevencija yra nepaprastai svarbu siekiant išsaugoti vidaus rinkos vientisumą ir kovoti su nusikalstamumu. Atliekant šią užduotį, skirtingiems subjektams tenka skirtingas vaidmuo, pradedant kredito įstaigomis, kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bei prudencinės priežiūros institucijomis (įskaitant Europos Centrinį Banką, vykdančią savo priežiūros funkcijas), finansinės žvalgybos padaliniais, teisėsaugos institucijomis (policija, prokurorais ir teismais). Būtina, kad šie subjektai nustatytų pakankamą prioritetą savo užduotims užkertant kelias pinigų plovimui ir teroristų finansavimui ir kovojant su jais. Taip pat svarbu, kad kredito įstaigos visapusiškai ir veiksmingai taikytų teisės aktus, o valdžios institucijos, turinčios pakankamus tyrimo ir priežiūros įgaliojimus bei galėdamos taikyti veiksmingas ir atgrasančias sankcijas, nuosekliai vykdytų teisės aktus. Daugybės atitinkamų institucijų bendradarbiavimas ir veiksmingas keitimasis informacija yra esminiai veiksniai sprendžiant nuolat didėjančias tarpvalstybinės kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemas, taip pat ir už Sąjungos ribų. Iš analizės matyti, kad dažnai praktikoje į šiuos esminius aspektus nebuvo pakankamai atsižvelgiama.

³⁰ Konkrečiai, nariai manė, kad nors atliekant tyrimus, nurodytus 17 straipsnyje, neapsiribojama dabartiniais pažeidimais, teisių gynimo priemonė, teikianti rekomendacijas, „nustatančias veiksmus, kurių reikia imtis įgyvendinant Sąjungos teisę“, gali būti netinkama byloje, susijusiose su ankstesne priežiūros veikla.

1. Nustatyti faktai, susiję su kredito įstaigų kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu gynyba

Išanalizavus atrinktus atvejus paaiškėjo esminių incidentų, kai kredito įstaigos nesilaiko pagrindinių Kovos su pinigų plovimu direktyvos reikalavimų, pavyzdžiui, taikomų rizikos vertinimui, klientų deramam tikrinimui ir pranešimui apie įtartinus sandorius ir veiklą finansinės žvalgybos padaliniams. Tais atvejais, kai buvo stebimi užsitęsę kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu reikalavimų vykdymo trūkumai, dažnai buvo matomi ir didesni su kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu valdymo trūkumai, visų pirma susiję su kontrolės funkcija ir, tam tikrais atvejais, su vyresniosios vadovybės požiūriu.

Daugelis tirtų bankų vykdė rizikingą veiklą vertinant iš kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu perspektyvos, nenustatę proporcingų kontrolės ir rizikos valdymo priemonių. Dažnai rizika pasireiškė gerokai anksčiau nei kredito įstaigos nustatė trūkumus. Net kai trūkumai buvo nustatyti, kai kurie bankai ilgai užtruko, kol juos pašalino.

Daugelis nagrinėtų tarpvalstybinių bankų grupių buvo sukūrusios vietas kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu funkcijas, akcentuodamos vietas taisyklių laikymąsi, tokio požiūrio nepapildydamos griežtai ir nuosekliai įgyvendinama grupės politika ir kontrolės procesais.

Nors atrodo, kad kai kuriuos nustatytus trūkumus daugiausia lėmė aplaidumas, taip pat buvo atvejų, kai kredito įstaigų darbuotojai ar vadovybė, siekdami vykdyti pelningą, bet labai įtartiną veiklą, rėmė pinigų plovimą ir terorizmo finansavimą ar sąmoningai taikė silpnesnes gynybos priemones. Kai kuriais atvejais trūkumai buvo tokie dideli, kad jie galiausiai lėmė kredito įstaigos ar konkretaus verslo žlugimą ar uždarymą.

Tačiau pastaraisiais metais laipsniškai plėtojant kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu teisinę sistemą, daugelis tikrintų kredito įstaigų ėmėsi reikšmingų priemonių siekdamos pagerinti savo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atitikties sistemas. Jie padidino savo rizikos valdymo ir atitikties darbuotojų skaičių ir rengia jiems skirtas procedūras bei vidaus kontrolės priemones. Tikimasi, kad kai kurie susiję įpareigojimai bus aiškesni, kai į nacionalinę teisę bus perkeltos Penktoji kovos su pinigų plovimu direktyva ir Penktoji kapitalo reikalavimų direktyva. Be to, vadovaudamasi kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu veiksmų planu, kurį Taryba priėmė 2018 m. gruodžio mėn., Europos bankininkystės institucija šiuo metu rengia išsamesnes rekomendacijas dėl atitinkamų taisyklių taikymo. Šiais veiksmais siekiama paaiškinti lūkesčius, susijusius su kredito įstaigomis, ir padėti joms geriau pasiręsti savo vaidmeniui kovojant su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu. Vis dėlto, kelis kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemos aspektus gali reikėti sustiprinti priimant privalomas taisykles, nepaliekant daug erdvės skirtingam aiškinimui.

2. Nustatyti faktai, susiję su valdžios institucijų veiksmais

Atliekant analizę buvo nagrinėjami priežiūros ir kitų valdžios institucijų veiksmai ir reakcija kiekvienu atveju. Kai kuriais atvejais valdžios institucijos veiksmingai iš anksto nustatė trūkumus kredito įstaigose ir reikalavo taisomųjų veiksmų, tačiau daugeliu kitų atvejų valdžios institucijos įsikišo tik pasireiškus didelei rizikai arba pakartotinai nesilaikant atitikties ir valdymo reikalavimų. Kredito įstaigoms vėliau taikytų priežiūros priemonių savalaikiškumas ir veiksmingumas labai skyrėsi.

Atrodo, kad priežiūros institucijų veiksmų efektyvumą lėmė keletas veiksnių. Valdžios institucijos skirtingai teikė pirmenybę kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu

veiklai ir išteklių paskirstymui, o tai gali paaiškinti skirtumus, susijusius su ribojančiu priežiūros pobūdžiu ir intensyvumu. Neretai priežiūra nebuvo vykdoma pakankamai dažnai, o kitais atvejais institucijų darbuotojams trūko atitinkamos patirties. Šiuo atžvilgiu bus svarbu tai, kad priežiūros įgyvendinimui ir konvergencijai vykdant kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūrą bus skiriama daugiau dėmesio Europos bankininkystės institucijai rengiant peržiūras ir mokymus. Keletas pradžios priežiūros institucijų taip pat nebuvo įsitikinusios, ar joms, atliekant savo darbą, reikėtų atsižvelgti į kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemų mastą ir specifiką. Tikimasi, kad priežiūros institucijų veikla ateityje bus grindžiama Europos bankininkystės institucijos darbu rengiant gaires ir įtraukiant tokias problemas į pradžios priežiūrą.

Decentralizuota kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros sistema iš esmės grindžiama darbu priimančiojoje šalyje vykdant priežiūrą, kaip šalies subjektai laikosi vietos sistemų reikalavimų, nebūtinai kreipiant dėmesį į jų tarpvalstybinę veiklą. Tiesą sakant, nė viena kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucija nepriėmė atsakomybės už priežiūrą grupės lygmeniu ir buvo pasikliaujama tik vietos įmonės kiekvienoje valstybėje narėje priežiūra, todėl grupės kova su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu politikos priežiūra nebuvo vykdoma. Nors Ketvirtojoje kovos su pinigų plovimu direktyvoje aiškiau apibrėžta kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu grupės priežiūra, institucijos turi imtis veiksmų, kad ji būtų veiksmingai taikoma praktikoje. Sistemai vis dar trūksta aiškių grupės priežiūros užduočių, konkretaus koordinavimo mechanizmo ir bendro sprendimų priėmimo proceso, kuriame dalyvautų visos atitinkamos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucijos, o tai prieštarauja veiksmingiems mechanizms, kurie būdingi tarpvalstybinei pradžios priežiūrai nuo tada, kai įsigaliojo Ketvirtoji kapitalo reikalavimų direktyva ir buvo sukurtas Bendras priežiūros mechanizmas. Šiuo atžvilgiu bus svarbu sukurti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu kolegijas ir užtikrinti, kad Europos bankininkystės institucija vykdytų jų priežiūrą.

Kalbant apie atitinkamų institucijų bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija, tam tikras bendradarbiavimas ir keitimasis informacija vyko, tačiau jis ne visada buvo savalaikis ar veiksmingas. Atrodo, kad pagrindiniai veiksniai buvo tiesioginių pradžios priežiūros ir atitinkamų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų bei finansinės žvalgybos padalinių ryšių trūkumas, institucinių struktūrų įvairovė visoje Sąjungoje ir susijęs sudėtingas koordinavimas, išteklių trūkumas ir teisinės kliūtys dalytis informacija.

Kai kuriais atvejais bendradarbiavimas su trečiųjų šalių kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucijomis ir vykdymo priežiūros institucijomis buvo sudėtingas, o trečiųjų šalių institucijų veiksmai ir toliau yra iš esmės nenusėjami, nepaisant galimo didelio jų poveikio Sąjungos jurisdikcijoms. Nors buvo sustiprintas Europos bankininkystės institucijos vaidmuo koordinuojant veiksmus su trečiosiomis šalimis, šis vaidmuo greičiausiai liks ribotas, atsižvelgiant į jų įgaliojimų pobūdį.

Atsižvelgdamos į besikeičiančią kovos su pinigų plovimu sistemą, priežiūros institucijos gerokai daugiau dėmesio skyrė kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemoms, ypač per pastaruosius dvejus metus. Dėl pastarojo meto incidentų bangos taip pat buvo padaryta tam tikrų tikslinių atitinkamos teisinės sistemos dalinių pakeitimų, visų pirma susijusių su pradžios sistema ir vykdymo užtikrinimu, kuris pavestas Europos bankininkystės institucijai. Daugelis institucijų buvo pertvarkytos arba yra pertvarkomos ir įgyja papildomų išteklių bei naujų žinių. Tikimasi, kad šis procesas tęsis ir jį turėtų papildyti įgyvendinimo pagalba bei veiksmingi informacijos srautai visoje ES, remiantis būsima Europos bankininkystės institucijos duomenų baze.

3. Neišspręsti struktūriniai klausimai

Nors kai kurios analizuotų įvykių priežastys jau buvo arba netrukus bus pašalintos dėl naujausių reguliavimo sistemos pokyčių, atlikus analizę pabrėžiama keletas neišspręstų struktūrinių klausimų. Tikimasi, kad į šios ataskaitos išvadas bus atsižvelgiama diskutuojant apie tai, kaip toliau tobulinti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemą, ir jos taps pagrindu tolesnėms diskusijoms su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis.

Kai kurie šioje ataskaitoje akcentuoti trūkumai yra struktūrinio pobūdžio ir dar nebuvo pašalinti. Skirtingi kredito įstaigų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu metodai ir nacionalinių institucijų vykdoma priežiūra yra minimalaus suderinimo Sąjungos lygmeniu pasekmė. Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu klausimų integracija į prudencinę priežiūrą, visų pirma tarpvalstybiniais atvejais, dar nėra pakankamai aiškiai išdėstyta prudencinėje sistemoje.

Tai lemia tam tikrą kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu srities reguliavimo ir priežiūros susiskaidymą, kuris atrodo netinkamas atsižvelgiant į vis didėjančią tarpvalstybinę veiklą Sąjungoje ir centralizuotą prudencinę priežiūrą bankų sąjungoje. Silpni ryšiai kelia grėsmę visos Sąjungos finansų sistemos vientisumui ir išliks, jeigu nebus užtikrinta, kad visi subjektai nuosekliai ir veiksmingai įgyvendintų bendrąsias taisykles ir jiems būtų taikoma aukščiausios kokybės priežiūra.

Tai reiškia, kad įvairių atitinkamų institucijų, dalyvaujančių kovoje su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, užduotys turėtų būti aiškiai išdėstytos ir tinkamai paskirstytos, tuo pačiu užtikrinant, kad jokia veikla, susijusi su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, nebūtų palikta be priežiūros. Be to, tarptautiniu lygmeniu bendradarbiavimas su pagrindinėmis trečiųjų šalių institucijomis turėtų būti struktūrinis ir sistemingas, užtikrinant suderintas pozicijas bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis.

Galėtų būti svarstoma galimybė toliau derinti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu taisyklių rinkinį tiek atsižvelgiant į kredito įstaigų įsipareigojimus, tiek veiksmingai priežiūrai būtinus įgaliojimus, pareigas ir priemones. Visų pirma turėtų būti apsvarstyta galimybė pakeisti Kovos su pinigų plovimu direktyvą į reglamentą, nes taip būtų galima sukurti suderintą, tiesiogiai taikomą Sąjungos kovos su pinigų plovimu reguliavimo sistemą. Be to, būtų tikslinga toliau plėtoti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu tarpvalstybinį aspektą, kad jis atitiktų dabartinį bankų rinkos integracijos laipsnį. Be to, galėtų būti numatytos įvairios alternatyvos siekiant užtikrinti kokybišką ir nuoseklią kovos su pinigų plovimu priežiūrą, sklandų keitimąsi informacija ir optimalų visų atitinkamų Sąjungos institucijų bendradarbiavimą. Dėl to gali būti reikalaujama, kad Sąjungos įstaigai būtų suteiktos specialios kovos su pinigų plovimu priežiūros užduotys.